

nisi in mandatario, cui affectum est beneficium, per concordata Franciæ. Quod ipsum, atque fusiis tradit idem Rebuffus in *Concordatis Franciæ*. tit. de Mandatis apostolicis. § Declarantes. ¶. Jure præventionis. ¶. Item per collationem. Garcias, part. IV. de Beneficiis, cap. IV. n. 70. allegans insuper Probum c. Nemo. n. 32. de Election. in 6. et Corrasium part. I. de Beneficiis, cap. VI. ad fin. quibus accedunt Murga, et Pax Jordanus, proxime citandi.

426. *Hæc procedit etiam in concordatis Germaniæ. Saltem loquendo de beneficiis vacantiis in mensibus ordinariis.* — Resp. II. Hoc ipsum procedere in concordatis Germaniæ, per Nicolaum V. confirmatis, in terminis docet Petrus de Murga tract. de Beneficiis, quæst. 3, n. 360 et 282. et Pax Jordanus tom. II. de Re beneficiar. lib. X. tit. II. de Beneficiis affectis. num. 66. et 67. cum aliis, quos citant. Accedit ratio, ex tenore concordatorum Germaniæ desumpta: in illis quippe Pontifex § 4. expressis verbis declaravit, sibi placere: « quod per quamcunque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma factam, vel faciendam, » nolit impedire, quominus ordinarii Collatores vacantia in mensibus suis beneficia possint libere conferre: « reservatione, aliave quavis dispositione, auctoritate nostra factis, vel faciendis, non obstantibus quibuscunque. » Si ergo per expressam reservationem, sub quibuscunque verbis factam, vel faciendam, Papa non intendit derogare concordatis Germaniæ; idem, et quidem a fortiori, dicendum de derogatione tacita, qualis solet fieri per appositionem manus pontificiæ. Ponderando præsertim additum ly « aliave quavis dispositione: » atque subjunctam illam dictionem universalem, « Non obstantibus quibuscunque. » Nam ista dictio comprehendit omnia, et propter suam universalitatem, ad casus etiam improprios trahitur. Barbosa tract. de Dictionib. usu frequentiorib. diction. 317. n. 3. et seqq. allegans plurimos alios.

Et hæc quidem loquendo de beneficiis, quæ vacant in mensibus collationi ordinariis per concordata Germaniæ concessis, videntur certa: nisi forsitan aliquando summus Pontifex de potestate sua absoluta, et urgentibus gravibus causis, expresse vellet derogare quoad hoc concordatis Germaniæ juxta dicenda inferius § 49. n. 537. Alioquin vero

non est verisimile, sanctissimum Patrem voluisse Germanis illudere, promittendo, quod nolit eorum collationes in mensibus, alternis suæ collationi concessis impedire per expressas reservationes; bene tamen per tacitas, seu per appositionem manus suæ, contra reg. 84. jur. in 6. « Cum quid una via prohibetur alicui, ad i² alia non debet admitti, » cum concordantiis. Majus dubium esse potest de appositione manus Papæ ad beneficia in mensibus pontificiis vacantia, et per sanctissimum, sive ob vitium subreptionis, sive ob inhabilitatem provisi, invalide collata. Unde

427. *An ea etiam procedat in beneficiis, quæ vacant in mensibus pontificiis, ac invalide per Papam collata fuerunt, post lapsum trium mensium?* — Quæritur IV. An etiam loquendo de beneficiis, quæ juxta concordata, præsertim Germaniæ, vacant in mensibus pontificiis, ac per Papam ob vitium subreptionis, vel inhabilitatem provisi, invalide collata fuerunt, cesset affectio beneficiorum: adeo, ut appositio manus pontificiæ non obstet, quominus post tempus in concordatis præfixum (puta, post lapsum unius trimestris, loquendo de concordatis Germaniæ) talia beneficia per collatores inferiores licite, ac valide conferri possint? Ratio dubitandi; atque affirmativam tenendi, desumitur imprimis ex auctoritate doctorum. Nam quod in casu, quo Papa mandavit conferri beneficium certæ personæ, et collatio non tenuit, potestas conferendi redeat ad ordinarium; docet Abbas c. Inter dilectos. num. 10. de Excessib. Prælat. citans Joan. Andream, et Compostellanum. Accedit Rebuffus in *Praxi benefic. de Reservationib. tam generalib. quam special.* num. 35. ubi loquens de concordatis Galliæ, inquit: « Sed non utimur in Francia: nam quamvis Papa apponat manum, semper ordinarius confert, si non valet prima Papæ collatio, nisi in mandatario, cui affectum est beneficium, per concordata Franciæ. » et infra n. 38. subjungit: « Sed istæ omnes reservationes, et manus appositiones fuere in consilio Basil. sublata: et hoc in Gallia servamus, ut non recipiamus reservationes, nec manus appositiones, » etc. Quod ipsum repetit idem Rebuffus « in tract. concordator. Franciæ. tit. de Mandatis Apostolicis. § Declarantes. ¶. Jure præventionis. vers. Item per collationem. » dicens, quod per collationem nullam non dicitur Papa prævenire ordinarium quoad hoc, ut collatio ordinarii non valeat obstante collatione per Papam facta, quæ

nullo modo potest obstare ratione reservationis, quæ in regno non habet locum, » etc. Hæc ille, probans inter alia istud a simili ex eo: quia pariter citatio nulla, non inducit præventionem, l. Si pater. et ibi Glossa c. Ne de statu defunctor. et Glossa ult. in c. Si plures. de Offic. delegat. in 6. etc. Quod ipsum de concordatis Germaniæ, nonnulli alii auctores, ac signanter Pax Jordanus, et Murga, ubi supra, sensisse videntur; eo quod vel pro se citent Rebuffum, in hoc casu expresse loquentem; vel saltem absolute doceant, ex appositione manus Papæ non induci affectionem beneficiorum, quando inde resultaret præjudicium concordatorum.

428. *Afferitur ratio dubitandi, atque sententiam affirmativam tenendi.* — Accedit ratio desumpta ex tenore concordatorum Germaniæ. Siquidem in istis § 4. sic habetur, « Quoties vero aliquo vacante beneficio in januarii — mensibus, specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis, non apparuerit infra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc non antea ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponere poterit. » Hæc ibi. Atqui stante invaliditate collationis papalis, ob vitium subreptionis, vel inhabilitatem illius, cui facta est, non apparet, fuisse alicui de tali beneficio provisum auctoritate apostolica infra tres menses; ergo ex tunc, vi dictorum concordatorum, potest illud conferri per ordinarium collatorem.

Minor probatur; tum quia collatio invalida, et nulla æquiparantur; siquidem « non refert, an aliquid non fiat, vel minus bene fiat. » Glossa in l. Quoties. ff. « Qui satis dare cogantur. » Simulque ejusmodi collatio invalida, habetur pro infecta, can. Imperiali. 25. q. 2. juncta reg. 64. jur. in 6; tum quia, quod nullum est, nullum producit effectum, c. Illud. 8. de Jurepatronat. Barbosa, Axiomat. 164. n. 1. citans alios; sicque per collationem invalidam, non censetur cuiquam provisum de beneficio. Atqui relata concordata Germaniæ expresse concedunt collatoribus ordinariis, conferre beneficia in mensibus pontificiis vacantia, quando de illis infra tres menses necdum « provisum fuerit. » Ubi ponderandum est ly, « Provisum: » nam, quod in jure « verba cum effectu accipienda sint, » textus est expressus in c. Relatum. 4. de Cleric. non resident. junctis concordantiis a Glossa ibid. ¶. Cum effectu; relatis.

429. *Et respondetur ad objectiones.* — Quod si quis contra hanc sententiam objiciat. « Omnia, et singula beneficia ecclesiastica. » per appositionem manus pontificiæ remanent semper effecta, juxta Extravag. Ad Romani. h. t. inter commun. cujus verba n. 414. referuntur: ergo hoc ipsum procedit de beneficiis, quæ vacant in mensibus pontificiis, juxta concordata Germaniæ, eisque Papa manum apponit per collationem invalidam: nam istud convincere videtur dictio illa universalis, « Omnia et singula beneficia, » etc. Responderi potest primo, retorquendo argumentum. Quia, si quid probaret data instantia, pariter sequeretur, quod Papa libere, ac de sua potentia ordinaria, salvisque concordatis Germaniæ, possit tacite, sive per solam appositionem manus suæ, reservare sibi « omnia, et singula beneficia, » etiam in mensibus Collatorum inferiorum, puta februarii, aprilis, etc. vacantia: idque propter dictionem illam universalem, « Omnia et singula, » etc. Atqui istud repugnat concordatis Germaniæ, juxta dicta n. 426. Responderi potest secundo neg. seq. Quia notissimi juris est, quod Legi generali (puta, cit. Extravag. Ad Romani, h. t.) derogetur per specialem (puta, per concordata Germaniæ) hæcque illam limitet, atque distinguat: nam « in toto jure generi per speciem derogatur: et illud potissimum habetur, quod ad speciem directum est; » prout dicitur l. In toto jure. ff. de reg. jur. et c. Generi. eod. in 6. cum concordantiis.

Et si ulterius quis objiciat. Quando Papa nulliter confert beneficium in mensibus sibi per Regulas Cancellariæ reservatum, ita afficitur beneficium illud per dictam manus Papæ appositionem, ut nullus collator ordinarius in mensibus subsequentibus possit istud conferre: beneficium enim semel affectum, semper remanet affectum, cit. Extravag. Ad Romani. h. t. inter. commun. Ergo pariter, si Papa nulliter conferat beneficium in mense sibi per concordata Germaniæ reservato, tale beneficium ob appositionem manus Papæ manebit semper affectum; sicque illud in mensibus subsequentibus, nunquam poterit per collatorem inferiorem conferri. Responderi poterit, transmissio Antecedente, negando consequentiam, et paritatem. Quia beneficia vacantia in mense pontificio juxta concordata Germaniæ, sunt reservata duntaxat ad certum tempus, videlicet ad trimestre: postea enim concedi videtur expressa

collatoribus inferioribus facultas eadem conferendi, conformiter hactenus dictis. E contra vero beneficia vacantia in mense pontificio juxta regulas cancellariæ, sunt perpetuo reservata: nulli enim Papa concedit in eisdem collatori inferiori facultatem, ut possit illa post certum tempus elapsum conferre. Verum his non obstantibus.

430. *Sententia negativa non solum videtur probabilis, sed vera, et in praxi merito tenenda.* — Resp. I. Opposita sententia, videlicet negans, in dicto casu cessare affectionem beneficiorum ex appositione manus pontificiæ, juxta concordata Germaniæ, non solum videtur probabilior, sed etiam vera, atque in praxi merito retinenda. Ratio fundamentalis desumitur ex sæpe cit. Extravag. *Ad Romani* h. t. inter commun. ubi universaliter habetur, quod « Beneficium semel affectum, semper manet affectum. » Atqui ab hac regula nullibi reperiuntur excepta beneficia, in mensibus pontificiis juxta concordata Germaniæ vacantia, et per Papam intra trimestre nulliter collata; ergo. Minor, in qua sola potest esse difficultas, probatur refutando singillatim rationes prioris sententiæ. Imprimis enim, quantum attinet auctoritatem doctorum, Rebuffus, ubi supra, non facit ad rem: quia non loquitur de concordatis Germaniæ, sed de consuetudine Galliæ; uti patet ex relatis n. 427. verbis ipsius: « Sed non utimur in Gallia, etc. Et hoc in Gallia servamus, etc. Quæ in regno non habent locum, » etc. Hæc enim consuetudo deinde confirmata fuit per concordata Galliæ, teste citato Rebuffo: quod tamen nequit cum fundamento dici de concordatis Germaniæ. Unde nec probant Pax Jordanus, et Murga, ubi supra, utpote minus caute secuti Rebuffum: nisi placeat isto intelligere de beneficiis vacantibus in mensibus ordinariorum, juxta dicta n. 425 et 426. nam de aliis expressam mentionem non faciunt. Quod si de aliis quoque beneficiis intelligendi forent, aut quidam alii auctores contrariam sententiam expresse tenerent; opponeretur ipsis stylus Curiae, atque auctoritas Doctissimorum, et in materia concordatorum Germaniæ practicoorum virorum Romæ degentium, et pro hac posteriori sententia stantium, juxta dicenda n. 432. ubi simul adducitur declaratio Gregorii Papæ XIII.

431. *Solvuntur contraria.* — Neque urget ratio n. 428. in contrarium allata: negatur enim minor. Ad cujus probationem, seu

quod collatio invalida, et nulla (seu non facta) æquiparentur; et quod collatio invalida, habeatur pro infecta, cum similibus: respondetur, hujusmodi axiomata non procedere universaliter, seu plures pati limitationes, atque instantias. Sic quippe, ubi electio ad beneficium vacans intra trimestre, vel respective semestre, nulla fit, devolvitur potestas eligendi ad superiorem: c. *Ne pro defectu*. 41. *de Election.* et c. *Nulla*. 2. *de Concession. Præbend.* cum similibus. Secus, si electio fiat, sed invalide ob occultum vitium, tunc enim habebunt Electores novum tempus ad eligendum, text. clar. c. *Si electio*. 26. *de Election.* in 6. Similiter, quando nulla præcessit electio, libere potest celebrari electio: secus, quando facta est electio, sed talis, de cujus valore dubitatur; tunc enim non valet posterior electio celebrata ex intervallo, etiamsi prior postmodum declaratur fuisse irrita, et invalida, c. *Auditis*. 29. juncta Glossa *γ. Irritandum de Election.* Ulterius matrimonium inter consanguineos, vel voto solemniter castitatis adstrictos scienter contractum, etsi nulliter ac invalide, ipso facto inducit excommunicationem, Clem. un. *de Consanguinit. et affinit.* Secus, si non fiat tale matrimonium. Idemque dicendum de pluribus aliis casibus, in quibus factum invalide, nequiquam æquiparatur non facto; et res invalide gesta, non habetur pro re infecta, imo varias inducit pœnas, vel inhabilitates, aut alios effectus, v. g. Affectionem beneficii, loquendo quoad casum propositum.

Itaque in forma respondendo ad allata axiomata, opus est distinctione. Quia vel omnimoda paritas intervenit in non facto, et in nulliter seu invalide facto; procedunt præfata axiomata: vel diversa militat ratio in uno, aut altero eorum; et non habent locum. Card. de Luca litt. P. concl. 87. n. 14, post Castrensem, consil. 161. lib. I. et alii. Atqui, quantum attinet ad propositum, diversissima ratio militat inter casum, quo non apparet infra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit: et inter casum, quo apparet, taliter cupiam provisum fuisse, sed invalide. Hic quippe apparet, Papam apposuisse manum collationi talis beneficii; sicque subintrat dispositio juris communis, c. *Ut nostrum*. 56. *de Appellation.* et c. *Si eo tempore*. 45. *de Election.* in 6. et cit. Extravag. *Ad Romani*. h. t. inter

commun. Ibi e contra nullatenus apparet de tali appositione manus pontificiæ, quinimo constat, talem non esse factam. Unde patet imbecillitas datæ probationis: nam quod argumentum a simili, vel pari, fragile sit, atque infirmum, et prosternatur una adducta dissimilitudine, jam dictum est supra lib. I. tit. II. *De Constitutionibus*. § 46. n. 414.

432. *Eadem sententia confirmatur ex bulla Gregorii XIII. auctoritate practicoorum, et stylo Curiae romanæ. Dictio non obstantibus quibuscunque, est universalis. Non refert; an aliquid non fiat, sed minus bene fiat: et quando.* — Accedit constitutio 41. Gregorii XII. *quæ in Ecclesiam* (et habetur tom. II. *Bullar. roman.*) ubi idem Pontifex § 2. declarat, quod collatores ordinarii Germaniæ, virtute concessionis Nicolai Papæ V. post lapsum trium mensium a die notæ vacationis, non possint conferre beneficia vacantia, vel vacatura, « de quibus intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem (apostolicam) qualiscunque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. » Ubi ponderandum est ly « Qualiscunque: » nam hæc dictio est universalis, atque comprehendit omnem modum (sicque etiam dispositionem Papæ invalidam ob subreptionem, vel inhabilitatem impetrantis) non minus, ac dictio illa, Quoquo modo: prout notat Barbosa, tract. *de Dictionib. usufrequent.* Dict. 299. et 300. n. 2. citans alios; atque istud desumet ex l. *Penes*. ff. *de Verb. signif.* Et hinc mirandum non est, quod in facti contingentia (de qua mihi bene constat) super præsentis quæstione consultus Illustrissimus, et Reverendissimus DD. Columna, decanus Cancellariæ apostolicæ, in favorem hujus posterioris sententiæ responderit: quod ipsum senserunt duo primarii advocati Romani, concordatorum Germaniæ apprimè gnari. Concordant stylus Curiae Romanæ: nam in allegata facti contingentia, cum Præbendam in mense pontificio vacantem Papa infra trimestre cupiam contulisset, sed invalide ob canonicum defectum recipientis: non obstante collatione postmodum per inferiorem collatorem alicui alteri facta, et mota desuper lite, Papa eandem præbendam de novo contulit, et quidem addita ea clausula, quod ipsam nemo præter Romanum Pontificem ea vice conferre potuerit. Quod ipsum in aliis quoque casibus observatum fuisse intellexit, ut proinde de veritate posterioris, seu negativæ sententiæ in conclusione con-

tentæ, vix amplius remaneat dubitandi locus: nam ad alias rationes, nec non objectionum solutiones prioris sententiæ, promptum est respondere conformiter hactenus dictis.

§ XV.

DE BENEFICIIS APUD SEDEM APOSTOLICAM SEU IN CURIA VACANTIBUS, ALIISQUE COLLATIONI PAPÆ SPECIALITER RESERVATIS.

433. *An idem sit, beneficium vacare apud Sedem apostolicam, vel in curia? Ista solent pro synonymis haberi.* — Quæritur I. An idem sit, « Beneficium vacare apud Sedem apostolicam, vel in curia? » Resp. I. Licet vacationes beneficiorum « apud Sedem apostolicam, et in Curia, » pro synonymis haberi soleant, ac promiscue unum pro alio dici, præsertim in materia reservationum: stricte tamen, ac proprie loquendo, non nihil differunt. Priorem partem tradit Glossa in c. *Statutum*. 3. *γ. In curia*. h. t. in 6. asserens, quod « idem est dicere, in Curia, quod apud Sedem apostolicam. » Garcias, part. III. *de Beneficiis*, cap. I. n. 68. 69. et seqq. citans plures alios. Card. de Luca post discurs. 100. *de Beneficiis, seu in Beneficiorum Summa*. § 4. n. 34. dicens, quod pro synonymis ac omnes vere effectus hujusmodi vacationes « in Curia, et apud Sedem, » haberi soleant; atque simul confundi, præsertim vero quoad effectum reservationis. Gonzalez ad reg. 8. *Cancellar. gloss.* 13. n. 63. dicens, ita habere communem modum loquendi: et alii. Idque desumitur ex cap. II. *de Præbend.* in 6. ubi Pontifex « Beneficia apud Sedem apostolicam vacantia, » in progressu appellat beneficia in Curia Romana vacantia.

434. *Proprie tamen loquendo differunt: et in quo? — Alteram vero partem, seu quod proprie loquendo non nihil differant, tradit Ludovic. Gomez in Regulas Cancellariæ. reg. De triennali possessore, quæst. 31. circa princip.; Covarruvias, Practic. quæst. cap. xxxvi. n. 4. vers. Ceterum.* Barbosa, part. III. *de Offic. et potest. episc.* allegat. 57. n. 24; Gonzalez cit. gloss. 13. n. 48. et seqq. Engel, h. t. n. 9. et alii. Ratio est: quia latius patet, « Beneficia vacare in Curia, quam vacare apud Sedem, » omnia enim beneficia vacantia apud Sedem, censentur etiam vacare in Curia; non tamen e contra. Siquidem, ut notat Covarruvias, et Gomez, ubi supra, et Bar-